

RIJEČ UNAPRIJED

Dovbroj časopisa "Croatica" 45-46 (XXVIII./1997.) u cijelosti je posvećen XII. Međunarodnom slavističkom kongresu, koji će se održati od 24. kolovoza do 1. rujna 1998. u Krakówu. Posrijedi je novi svezak našeg časopisa, u kojem se objavljuju izlaganja hrvatskih sudionika na tom Kongresu. Tih je izlaganja ukupno 27, što odgovara broju odobrenu hrvatskoj slavistici glede skupnog nastupa na toj najznamenitijoj smotri svjetske slavistike.

Svaki je referat koji se objavljuje, dakle, unaprijed pripremljen tekst izlaganja, providen sažetkom. Time "Croatica" nastavlja objavljivati važne prinose znanosti, u skladu sa svojom već dvadesetiosmogodišnjom praksom, ali istodobno služi, ovom prigodom, i kao usmjereno otvoren "prozor u svijet": kroatistika, kao jedna od grana opće slavistike, predstavlja se međunarodnoj javnosti koliko svojim današnjim znanstvenom statusom, toliko i svojim specifičnim profilom.

Specifičnost suvremene kroatistike valja danas motriti ne samo glede njezine temeljne usmjerenosti na probleme hrvatskog jezika, književnosti i oblika narodnog života, i ne samo glede posve prirodnog pomaka u znanstvenim istraživanjima (u odnosu, primjerice, prema stanju na prošlom kongresu, u Bratislavi), nego i glede današnjeg općeg statusa hrvatskoga jezika i književnosti. Taj je status danas, u slobodnoj hrvatskoj državi, dakako korjenito drugačiji no što je bio tijekom više od jednog stoljeća, kad se i hrvatski jezik i hrvatska slavistika oblikovala u drugačijim prilikama. Time se ne želi reći da je suvremeni hrvatski javni i politički život uvjetovao "revoluciju" u mišljenju, nego samo to da je i hrvatska slavistika, posebice kroatistika, za se izborila područje slobode, koje u ranijim povijesnim razdobljima nije bilo ni osobito prostrano ni dokraja prepušteno svojim prirodnim potencijalima.

Premda su hrvatski znanstvenici tijekom prošlih desetljeća, pa i stoljeća, svoj jezik i svoju književnost nazivali njihovim prirodnim imenom, pa su i istraživanja nerijetko bila usmjerena na njihovo očuvanje, mnogi su slavisti diljem svijeta, što s nerazumijevanja što s podložnosti nekim izvanznanstvenim ciljevima, bili skloni hrvatski jezik i književnost motriti u okvirima prošlosnih političkih odnošaja. Danas

su se, hvala Bogu, stekli povijesni uvjeti da tomu tako više ne bude. Jamačno su hrvatski slavisti, posebice kroatisti, najpozzvaniji reći kompetentne sudove o nazivu i položaju svoga jezika i svoje književnosti, pa će i inozemni kolege, pogotovo oni tvrdokorniji, morati, jednostavno rečeno, prihvatiti stvarno stanje stvari. U znanosti je, svatko to zna, rezistencija na realnost prilično pogubna boljetica!

Istraživanja, dakle, što su ih hrvatski slavisti ovom prigodom ponudili svojim inozemnim kolegama obilježena su posve slobodnim duhom, koji je dugo bio sputavan čitavim nizom povijesnih zapreka. Te su zapreke bile posljedkom što društvenih, što političkih, što kulturno razvojnih nemilih uvjeta. Danas više nije potrebno posebno ih isticati. Čista su, srećom prevladana, prošlost. To više valja pozorno pratiti novi smjer rada hrvatskih slavista, kojima nikada nije nedostajalo ni obaviještenosti ni marljivosti, ali im je nedostajalo polje slobode, bez kojega slobodnog istraživanja nema, niti ga može biti.

Drugačije no što se "Croatica" inače uređuje, ovaj je dvobroj i rasporedom posvećen Kongresu. Jasno su naime razlučena tri područja: Jezikoslovlje, Znanost o književnosti i Folkloristika. Unutar njih pak redosljed je oblikovan prema abecednoj uređajnoj relaciji. Poznavatelji našeg časopisa znadu dobro da se tekstovi u časopisu "Croatica" inače donose prema povijesnoj uređajnoj relaciji, od najstarijih vremena do suvremenosti. Htjeli smo međutim, za ovu prigodu, olakšati snalaženje u našoj opsežnoj publikaciji. Svatko zainteresiran lako će naći tekst koji ga zanima.

Uredništvo drži da naš časopis svojim najnovijim dvobrojem pruža vjernu sliku stanja suvremene znanosti o jeziku, književnosti, umjetničkim oblicima života hrvatskoga naroda, te da će kao takav ponuditi štovanim kolegama filozofima diljem svijeta autentično građivo.

U Zagrebu, proljeće 1998.

A. Stamać